Lietas arhīva Nr. C-2949-20/15
ECLI:LV:ZRT:2020:0512.C73294920.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2020. gada 12. maijā

Zemgales rajona tiesa: tiesnese K. Zaura
izskatīja rakstveida procesā vienkāršotās procedūras lietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja /pers. A/ (turpmāk arī Prasītāja) ir cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī Atbildētāja) par naudas piedziņu, lūdzot piedzīt no Atbildētājas par labu Prasītājai zaudējumus 726,06 EUR apmērā, kas sastāv no izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības 692,76 EUR un izdevumiem 103,30 EUR par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu, likumiskos nokavējuma procentus 32,48 EUR par laika periodu no 2019. gada 8. marta līdz 2020. gada 21. janvārim. Tāpat prasības pieteikumā tiek lūgts piedzīt no Atbildētājas visus tiesas izdevumus un noteikt Prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasība motivēta ar to, ka starp Prasītāju un /pers. C/ tika noslēgts apdrošināšanas līgums un izsniegta ģimenes apdrošināšanas polise /polises numurs/ uz kuras pamata bija apdrošināts dzīvoklis /adrese/ (turpmāk arī- Dzīvoklis). Polises darbības termiņš bija no 2018. gada 30. decembra līdz 2019. gada 29. decembrim. Polises darbības laikā Dzīvoklis tika appludināts par ko dzīvojamas mājas apsaimniekotājs sastādīja aktu, norādot, ka appludināšana notikusi sakarā ar centrālās kanalizācijas bojājumu.

Prasītāja apsekoja salieto Dzīvokli, speciālists sastādīja tāmi. Prasītāja akceptēja tiešās remonta izmaksas 692,76 EUR un, atskaitot polisē noteikto pašrisku 70,00 EUR, Prasītāja izmaksāja /pers. C/ apdrošināšanas atlīdzību 622,76 EUR.

Dzīvojamo māju, kurā atrodas Dzīvoklis, apsaimniekoja Atbildētāja.

Atsaucas uz Dzīvokļa īpašuma likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4. pantā, 6. panta otrās daļas d) apakšpunktā noteikto, Augstākas tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 2. jūlija spriedumā lietā Nr. SKC-58/2015 un 2016. gada 9. novembra spriedumā lietā Nr. SKC-264/2016 norādīto, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumiem Nr. 907 "Noteikumi par dzīvojamas mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu nodrošina dzīvojamās mājas apsaimniekotājs.

Norāda, ka izmaksu lietā nav gūti pierādījumi tam, ka Atbildētāja ir veikusi ar augstāk minētiem normatīviem aktiem noteiktās darbības, kaut arī Atbildētājai bija jābūt zināmam, ka dzīvojamā māja bija būvēta 1985. gādā. Rezultātā Atbildētājas bezdarbības dēļ ir nodarīts zaudējums apdrošinātajam īpašumam.

Tā kā ūdens noplūdes cēlonis atradās komunikāciju posmā, kas ietilpst kopīpašuma daļā, Atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldniece noplūdes brīdī bija atbildīga par šo komunikāciju uzturēšanu, kā arī par to bojājumu rezultātā nodarītiem zaudējumiem. Pienākums rūpēties par komunikāciju uzturēšanu ietver sevī ne tikai pienākumu novērst komunikāciju bojājumus to rašanās gadījumā, bet arī regulāri pārbaudīt komunikāciju stāvokli, savlaicīgi veikt to nomaiņu vai labošanu piesardzības apsvērumu dēļ, gādājot, lai komunikācijas pastāvīgi būtu tādā tehniskā stāvoklī, lai pēc iespējas samazinātu avārijas situāciju risku un no tā izrietošus bojājumus.

Uzskata, ka lai iestātos zaudējumu atlīdzības pienākums, nav nepieciešams konstatēt, ka zaudējumi būtu nodarīti ar ļaunu nodomu, Atbildētājai tīši bojājot komunikācijas, vai rupju neuzmanību, nepievēršot nekādu vērību komunikāciju stāvoklim un izturoties pilnībā bezatbildīgi un nevērīgi pret acīmredzamu bojājumu novēršanu. Tas bija Atbildētājas ar likumu noteikts pienākums rūpēties par komunikāciju, tai skaitā komunikāciju tehnisko stāvokli. Pats ūdensvada bojājuma fakts dod pamatu atzīt, ka Atbildētājas pārvaldībā esošās komunikācijas nebija pienācīgā kārtībā, ja bija iespējama avārijas situācijas rašanās. Prasītāja uzskata, ka komunikāciju bojājums, kas rada ievērojamu ūdens noplūdi, nav atzīstams ne par nejaušu notikumu, ne nepārvaramu varu, kas dotu pamatu kvalificēt radītos zaudējumus kā nejaušus saskaņā ar Civillikuma 1773. un 1775. pantu.

Prasītāja saskaņā ar Civillikuma 1757., 1765. pantu, ir aprēķinājusi un lūdz piedzīt no Atbildētājas likumiskos procentus 32,48 EUR apmērā.

Tā kā Atbildētāja zaudējumus nav segusi labprātīgi, tad Prasītāja atbilstoši sadarbības līguma Nr. /līguma numurs/ nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai, ir pilnvarojis /pers. D/iekasēt no Atbildētājas minētos zaudējumus tiesas ceļā. Līdz ar to Prasītājai radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 103,30 EUR apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā. Arī minētos zaudējumus Atbildētājai ir pienākums segt..

Prasība pamatota ar Apdrošināšanas līguma likuma 45. pantu, Dzīvokļu īpašuma likuma 4. pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.-6. pantu, Civillikuma 1635., 1652., 1753., 1756., 1775., 1779. pantu, Ministru kabineta 2017. gada 11. jūlija noteikumiem Nr.408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumiem Nr. 907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām", Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumu Nr. 905 „Kārtība, kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības" 2. punktu.

2020. gada 9. martā lietā saņemti Atbildētājas rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst un uzskata, ka tā nav pamatota un ir noraidāma (lietas 42.-45. lapa).

Atbildētāja atsaucas uz Civilprocesa likuma 93. pantā noteikto prasītāja pienākumu iesniegt pierādījumus savu prasījumu pamatotībai, un norāda, ka nav iesniegts neviens pierādījums, kas pamato celto prasību pret /pers. B/ No iesniegtajiem pierādījumiem nav iespējams konstatēt, uz kāda tiesiska pamata Atbildētāja pārvalda dzīvojamo māju /adrese/, vai vispār ir šīs mājas pārvaldnieks. Atsaucas arī uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 31. maija spriedumā lietā Nr. 29/2017 paustajām atziņām.

Atsaucas uz Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2019. Gada 12. Decembra spriedumā lietā Nr. SKC-109/2019 paustajām

atziņām un norāda, ka kopība ir tā, kurai primāri jāuzņemas atbildība par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un līgumisko saistību izpildi pret trešajām personām, un no šo saistību izpildes vai neizpildes izrietošajām sekām.

Norāda uz Dzīvokļa īpašuma likuma 10., 14. pantā noteikto dzīvokļa īpašnieka pienākumu piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā un dzīvokļa īpašnieka atbildību. Tādējādi atbildība par citām personām, tostarp arī kādam atsevišķam kopīpašniekam (ņemot vērā arī cietušā iespējamo līdzvainību) nodarītajiem zaudējumiem primāri ir jāuzņemas pašiem būves īpašniekiem kā kopībai, nevis jāpārceļ uz pilnvarniekiem. Lai gan Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums uzliek zināmus pienākumus dzīvojamo māju pārvaldniekiem, šie pienākumi izriet nevis no īpašuma tiesiskajām attiecībām, bet gan no pilnvarojuma tiesiskajām attiecībām, ko regulē noteikumi par pilnvarotāja un pilnvarnieka attiecībām. Tas tieši izriet no Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 11. panta pirmās daļas. Līdz ar to primāri ir apspriežams jautājums par dzīvokļu īpašnieku kopības atbildību, un tikai tad, ja prasījumi pret kopību ir apmierināti, apspriežams jautājums starp kopību un kopības pilnvarniekiem par savstarpējo līgumisko saistību pienācīgu vai nepienācīgu izpildi.

Atbildētājas ieskatā Prasītājai nav prasījuma tiesība un tiesvedība lietā būtu izbeidzama ar tiesas lēmumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 2. punktu.

2020. gada 17. aprīlī lietā saņemti Prasītājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka Atbildētājas paskaidrojumos minētie iebildumi nav pamatoti (lietas 50. lapa).

Lietā ir iesniegts akts par ūdens noplūdi dzīvojamā mājā /adrese/, kuru sastādīja komisija, tajā skaitā /pers. E/ kā Atbildētājas ēku ekspluatācijas daļas nekustamā īpašuma pārvaldniece, kā arī Atbildētājas atbilde uz Prasītājas pretenziju, kurā tā apstiprina to, ka apsaimnieko dzīvojamo māju, kurā atrodas Dzīvoklis. Ņemot vērā Civilprocesa likuma 178. panta otrās daļas noteikumus, Atbildētāja nevar iebilst pret šiem dokumentiem. Lietas izspriešanā nav nozīmes faktam, uz kāda tiesiska pamata atbildētāja veic daudzdzīvokļu mājas apsaimniekošanu, t.i., vai Atbildētājai pārvaldīšanas tiesības nodotas kā dzīvokļu īpašnieku kopības izvēlētai pārvaldniecei, vai arī Atbildētāja minētās dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pienākumus veic saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. pantu.

Attiecībā par Atbildētājas iebildumiem pret prasību un atsaukšanos uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10. panta trešo daļu, Prasītāja norāda uz Senāta 2019. gada 12. jūnija spriedumā lietā Nr. SKC-173/2019 paustajām atziņām. Uzskata, ka ir pierādīta Atbildētājas kā mājas pārvaldnieces bezdarbība un ar normatīvajiem aktiem uzlikto pienākumu nepildīšana.

2020. gada 5. maijā lietā saņemti Atbildētājas paskaidrojumi (lietas 55. lapa), kuros norādīts, ka Atbildētāja nav izteikusi apgalvojumu, ka nav dzīvojamās mājas /adrese/ pārvaldnieks, tikai norādīja uz to, ka Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus par pārvaldīšanas tiesisko pamatu. Uzskata, ka izskatāmajā lietā ir būtiska nozīme tam, uz kāda tiesiska pamata tiek pārvaldīta dzīvojamā māja, jo pārvaldnieks rīkojās tikai dotā uzdevuma ietvaros un atbilstoši pilnvarojuma līgumam un pārvaldīšanas darbību specifikācijai. Galvenais princips pārvaldīšanas attiecībās ir pilnvarojums.

Norāda, ka nav pamatota Prasītājas atsauce uz Senāta 2019. gada 12. jūlija spriedumu lietā Nr. SKC-173/2019 (Nr. C29661415). Jāņem vērā, ka Prasītājas norādītajā lietā Nr. C29661415 dzīvojamās mājas pārvaldīšanai ir izveidota dzīvokļu īpašnieku biedrība un prasītājai nav līgumisko attiecību ar atbildētāju. Lietā nav pierādījumu, ka dzīvojamā māja /adrese/ tiek pārvaldīta uz līdzīgiem pamatiem kā lietā Nr. C29661415.

Ar Zemgales rajona tiesas 2020. gada 12. maija saīsināto spriedumu /pers. A/vienkāršotās procedūras prasība pret /pers. B/ par naudas piedziņu apmierināta daļēji

2020. gada 15. maijā Zemgales rajona tiesā no Atbildētājas saņemts pilna sprieduma sastādīšanas lūgums, līdz ar to tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{26} panta sesto daļu, sastāda spriedumu atbilstoši Civilprocesa likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Motīvu daļa

Izvērtējot prasības pieteikumā un Atbildētājas rakstveida paskaidrojumus norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Lietā nodibināts, ka /datums/ starp Prasītāju kā apdrošinātāju un /pers. C/ kā apdrošinājuma ņēmēju tika noslēgts apdrošināšanas līgums (Ģimenes apdrošināšanas polise Nr. /polises numurs/), saskaņā ar kuru tika apdrošināts nekustamais īpašums – dzīvoklis /adrese/ (lietas 24.-25. lapa). Apdrošināšanas līguma darbības laiks no /datums/līdz 2019. gada 29. decembrim. Apdrošināšanas polisē noteikts pašrisks 70,00 EUR apmērā.

Lietā nepastāv strīds par to, ka minētā apdrošināšanas līguma darbības laikā apdrošinātajā dzīvoklī notika ūdens noplūde un par to, ka dzīvokļa nopludināšanas cēlonis bija mājas kopīpašuma daļā esošā fekālā kanalizācijas stāvvada bojājums.

Tāpat lietā nepastāv arī strīds par noplūdes rezultātā radītajiem bojājumiem apdrošinātajam dzīvoklim un par zaudējumu apmēru.

N o /pers. B/ /datums/sastādītā Akta Nr. /akta numurs/par appludināšanu izriet, ka 2019. gada 29. janvārī Avārijas dienestā tika reģistrēts izsaukums uz apdrošināto Dzīvokli. Tika konstatēts bojāts fekālās kanalizācijas stāvvads. 2019. gada 4. februārī tika veikta apdrošinātā Dzīvokļa apsekošana, kurā tika ir konstatēts, ka ir appludināts un bojāts: priekštelpā – krāsotie griesti, sienas tapešu līmējums, grīdas segums – laminēts.

Aktā kā nopludināšanas iemesls norādīts: saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 2. pielikuma 2.2.2. punktā noteikto, kanalizācijas stāvvadam vidējais normatīvais kalpošanas ilgums ir 30 gadi. Dzīvojamā māja ir celta 1986. gadā. Nolietojuma dēļ bojāts kanalizācijas stāvvads. Dzīvojamās mājas /adrese/ īpašnieki ikgadējās atskaites sapulcē 2018. gada 26. martā tika iepazīstināti ar veiktajiem remontdarbiem, brīdināti par nepieciešamību pieņemt lēmumu par mājas kopīpašumā esošās daļas – fekālas kanalizācijas stāvvadu, veidgabalu nomaiņu, par finansējuma avotu noteikšanu un uzdevuma došanu pārvaldniekiem. Līdz 2019. gada 4. februārim uzdevums veikt mājas kopīpašumā esošās daļas fekālās kanalizācijas stāvvadu un veidgabalu nomaiņu nav dots un finansējuma avots nav noteikts. Dzīvojamās mājas /adrese/, kuru sastāvā ir arī apdrošinātā Dzīvokļa īpašnieks, ir atbildīgi par zaudējumiem, par kuru iestāšanos tie tika brīdināti, bet netika pieņemts lēmums par zaudējumu iestāšanās draudu likvidēšanu un nodrošināts nepieciešamais finansējums. Līdz ar to Dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem jāuzņemas atbildība par zaudējumiem.

Prasītāja 2019. gada 1. februārī ir sastādījusi Bojātā īpašuma apskates protokolu par appludināšanas rezultātā konstatētajiem bojājumiem apdrošinātajā Dzīvoklī, konstatējot bojājumus gaiteņa griestiem, sienām un grīdas segumam (lietas 27.-28. lapa).

Saskaņā ar Lokālo tāmi Nr. 845965 (lietas 29. lapa), apdrošinātā dzīvokļa remonta kopējās izmaksas sastāda 629,76 EUR.

No Prasītājas sagatavotā 2019. gada 8. februāra paziņojuma Par lēmumu atlīdzību lietā Nr. 845965 (lietas 30. lapa) ir redzams, ka par 2019. gada 28. janvārī notikušo gadījumu tika pieņemts lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 622,76 EUR apmērā (no apdrošinātā dzīvokļa remonta kopējām izmaksām 629,76 EUR atņemot apdrošināšanas polisē Nr. /polises numurs/ noteitko pašrisku 70,00 EUR).

Ar /pers. F/2019. gada 11. februāra maksājuma uzdevumu Nr. 9277174 (lietas 31. lapa) apstiprinās, ka Prasītāja, izpildot savas no Ģimenes apdrošināšanas polises Nr. /polises numurs/izrietošās saistības, ir izmaksājusi apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas atlīdzību 622,76 EUR apmērā.

Saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45. panta pirmo daļu apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība, izņemot personu apdrošināšanas gadījumus.

Tiesību teorijā atzīts, ka apdrošinātājs, kas ir samaksājis apdrošināšanas atlīdzību, samaksātās summas apmērā iegūst atprasījuma (regresa) tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumu rašanos, izņemot gadījumus, kad ir nodarīts kaitējums personas dzīvībai, veselībai vai fiziskajam stāvoklim

(K. Torgāns. Saitību tiesības. II daļa. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 237. lpp.)

Regresa prasība ir cita vietā mantisko saistību izpildījušas personas prasība atdot samaksāto naudas summu vai citu mantisko vērtību. Regresa prasība rodas gadījumos, kad likums paredz cietušajiem nodarītos zaudējumus (kaitējumu) atlīdzināt nevis vainīgajam, bet citai personai. Saskaņā ar regresa prasību vainīgajam jāatlīdzina šai personai visi izdevumi, kas radušies, izpildot viņa saistību, ja vien likumā nav noteikts kas cits *(Juridisko terminu vārdnīca, Autoru kolektīvs, Rīga, Nordik, 1998., 225. lpp.)*.

Tā kā Prasītāja ir izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 622,76 EUR apmērā apdrošinājuma ņēmējam par nodarītajiem zaudējumiem, tad minētās summas apmērā Prasītāja pārņem apdrošinātās personas prasības tiesības pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.

Ar /pers. A/ 2019. gada 8. februāra Pretenziju par regresa prasības atlīdzību (lietas 32. lapa) apstiprinās, ka Prasītāja, pamatojoties uz Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6. pantu, Apdrošināšanas līguma likuma 45. panta pirmo daļu un Civillikuma 1635., 1779. pantu, ir aicinājusi Atbildētāju līdz 2019. gada 8. martam atlīdzināt Prasītājai radušos zaudējumus 622,76 EUR apmērā ārpus tiesas ceļā.

Atbildētāja 2019. gada 5. martā sniegusi atbildi /pers. A/ uz tās pretenziju regresa prasības atlīdzināšanai (lietas 34.-35. lapa), no kuras izriet, ka tā Prasītājas pretenziju par zaudējumu atlīdzināšanu neatzīst un uzskata par nepamatotu. Atbildētāja norādījusi, ka apdrošināšanas gadījums ir ar apdrošināto risku saistīts pēkšņs un neparedzēts notikums. Dzīvojamās mājas īpašnieki, kuru sastāvā ir arī apdrošinātā dzīvokļa īpašnieks, ir atbildīgi par zaudējumiem, par kuru iestāšanos tie tika brīdināti no Atbildētājas puses, bet netika pieņemts lēmums par zaudējumu iestāšanās draudu likvidēšanu, un netika nodrošināts arī nepieciešamais finansējums. Atbildētāja paudusi viedokli, ka dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašniekiem jāuzņemas atbildība par zaudējumiem. Uzskata, ka saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 9. pantu paši dzīvokļu īpašnieki ir atbildīgi par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, tajā skaitā par šī likuma 6. panta otrajā daļā noteikto darbību izpildi. Obligātās pārvaldīšanas darbības pārvaldnieks veic tikai tad, ja dzīvokļu īpašnieku kopība ir pieņēmusi attiecīgu lēmumu un piešķīrusi tam finansējumu. Pārvaldnieks nevar veikt tās pārvaldīšanas darbības, kurām nav nodrošināts nepieciešamais finansējums.

Izskatāmajā lietā pastāv strīds par Atbildētājas kā dzīvojamās mājas /adrese/pārvaldnieka atbildību par zaudējumiem, kas nodarīti ūdens noplūdes rezultātā, sakarā ar kopīpašumā esošā kanalizācijas stāvvada bojājumu, un no tā izrietošo Atbildētājas pienākumu atlīdzināt Prasītājai zaudējumus izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā.

Atbilstoši Civillikuma 1770. pantam ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Civillikuma 1773. pants paredz, ka zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas [..].

Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 1779. pantu, katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv trīs šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) prettiesiska vainojama rīcība (ietver arī vainojamības vai attaisnojamu neesamības noskaidrošanu); 2) kaitējuma esamība; 3) cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un kaitējumu *(Prof. Dr.habil.iur. Kalvis Torgāns. Vainas vai attaisnojumu meklējumi civiltiesībās. Jurista Vārds, Nr. 20, 2005. gada 31. maijs)*. Arī Mg.iur. Jānis Kārkliņš norādījis: „Vērtējot civiltiesiskās atbildības pamatus, pietiktu konstatēt trīs zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus – zaudējumu apmēru, cēloņsakarību un prettiesisku rīcību, kuru nosakot, cita starpā, tiek ņemti vērā prettiesisko rīcību (tātad vainu) neizslēdzošie apstākļi (likumiskie attaisnojumi) *(Mg.iur. Jānis Kārkliņš, LU Juridiskās fakultātes Civiltiesību katedras pasniedzējs, doktorants. Vainas nozīme, nosakot civiltiesisko atbildību. Jurista Vārds, Nr. 15, 2005. gada 26. aprīlis)*.

Atbildētāja savos rakstveida paskaidrojumos ir izteikusi iebildumu, ka Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, no kuriem būtu konstatējams, uz kāda tiesiska pamata Atbildētāja pārvalda dzīvojamo māju, un vai vispār ir šīs mājas pārvaldnieks. Tiesas ieskatā šie iebildumi ir nepamatoti un izteikti formāli, jo no lietā iesniegtā /pers. B/ /datums/Akta Nr. /akta numurs/, kā arī 2019. gada 5. marta atbildes uz pretenziju regresa prasības atlīdzināšanai (lietas 26., 34.-35. lapa) izriet, ka daudzdzīvokļu dzīvojamā māja /adrese/ apdrošināšanas gadījuma iestāšanās brīdī atradās Atbildētājas pārvaldīšanā. Turklāt, lai arī Atbildētāja izsaka iebildumus pret prasību, tomēr pati savos paskaidrojumos tā arī konkrēti nav norādījusi, vai dzīvojamo māju /adrese/ tā apsaimnieko uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septītās daļas pamata, vai arī kā uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata izraudzīts pārvaldnieks, saskaņā ar pārvaldīšanas līgumu.

Tiesas ieskatā, no Atbildētājas rakstveida paskaidrojumos norādītā, ka atbildība par citām personām, tostarp arī kādam atsevišķam kopīpašniekam, nodarītiem zaudējumiem primāri ir jāuzņemas pašiem būves īpašniekiem kā kopībai, nevis jāpārceļ uz pilnvarniekiem 9lietas 44. lapa), kā arī atbildē uz /pers. A/pretenziju (lietas 34.-35. lapa) norādītā, ka pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas Prasītāja kā apdrošinātājs nav veicis visu risku izpēti, tajā skaitā sazinājies ar ēkas pārvaldnieku, ka, ievērojot Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10. panta trešajā daļā noteikto, pārvaldnieks nevar veikt tās pārvaldīšanas darbības, kurām nav nodrošināts nepieciešamais finansējums, faktiski ir secināms, ka Atbildētāja veic dzīvojamās mājas pārvaldīšanu kā uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata izraudzīts pārvaldnieks, saskaņā ar pārvaldīšanas līgumu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums regulē dzīvojamo māju pārvaldīšanas principus, dzīvojamo māju pārvaldīšanas procesā iesaistīto personu savstarpējās attiecības, tiesības, pienākumus un atbildību.

No Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6. panta pirmās daļas izriet, ka dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības ir sadalītas divās grupās: obligāti veicamajās (1. punkts) un citās (2. punkts). Saskaņā ar minētā panta otrās daļas 1. punktu, viena no obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām ir dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas sevī ietver arī dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4. pantā ir noteikti dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principi: pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā (1. punkts); pēc iespējas optimālu pārvaldīšanas darba metožu izvēle, tajā skaitā optimālu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumu veidošana, samērojot tos ar dzīvojamās mājas īpašnieka maksātspēju (2. punkts); sniegto pakalpojumu saturs un kvalitāte nodrošina pārvaldāmās dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā (3. punkts).

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu kopīpašumā esošajā daļā ietilpst atsevišķo dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, tajā skaitā arī kanalizācijas stāvvads.

Līdz ar to, Atbildētājas kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka pienākums ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un savu iespēju robežās veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai uzturētu pārvaldīšanā un apsaimniekošanā nodoto dzīvojamo māju atbilstošā tehniskā stāvoklī, un novērstu zaudējumu rašanos tā kopīpašniekiem. Tas nozīmē, ka Atbildētājai kā pārvaldniekam regulāri ir jāveic dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts.

Turklāt, atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4. panta 1., 2., 3. punkta noteikumiem, Atbildētājai kā dzīvojamās mājas pārvaldniekam ir jānodrošina pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā, jāizvēlas optimālas pārvaldīšanas darba metodes, tajā skaitā optimāla pārvaldīšanas izdevumu veidošana, samērojot tos ar dzīvojamās mājas īpašnieka maksātspēju, un Atbildētājas kā pārvaldnieka sniegto pakalpojumu saturam un kvalitātei ir jānodrošina pārvaldāmās dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšana visā ēkas ekspluatācijas laikā.

Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumu Nr. 907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu

un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 2. punkts nosaka, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju (turpmāk – inženiertīkli) apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu (turpmāk – remonts) veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļautu apdraudējuma iestāšanos.

Dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko apkopi, vizuālo apskati, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldītājs (Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 6. punkts).

Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 3. punkts nosaka, ka dzīvojamās mājas, tās konstrukciju, kā arī tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko stāvokli nosaka vizuālajā apskatē. Vizuāli neapskata dzīvojamās mājas konstrukcijas, kā arī iekārtu un inženiertīklu daļas, kurām būves tehniskā risinājuma dēļ nevar piekļūt. Vizuālās apskates faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā, kas ir mājas lietas sastāvdaļa.

Minēto noteikumu 3.[1] punkts nosaka, ka dzīvojamās mājas konstrukcijas, koplietošanas iekārtas un inženiertīklu daļas, kas atrodas dzīvojamo un nedzīvojamo telpu grupās, vizuāli apskata reizi gadā izlases kārtībā, ja dzīvojamās mājas īpašnieks nodrošinājis šādu iespēju. Ja dzīvojamās mājas īpašnieks pārvaldītājam nenodrošina iespēju veikt vizuālo apskati, minēto faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 13.3. apakšpunktu, divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās veicama inženiertīklu vizuālā apskate saskaņā ar šo noteikumu 3. punktu: kanalizācijas sistēmai.

Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 19. punkts nosaka, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti apstākļi, kas var radīt bojājumu rašanos, dzīvojamās mājas pārvaldītājs veic nepieciešamos pasākumus minēto apstākļu novēršanai.

No minētajām tiesību normām izriet, ka kanalizācijas stāvvads kā inženierkomunikāciju sistēma ietilpst dzīvojamās mājas /adrese/ kopīpašumā esošajā daļā. Kanalizācijas stāvvada apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu, t.i., dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas ir uzskatāma par obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību, ir jāveic dzīvojamās mājas pārvaldniekam – /pers. A/. Turklāt dzīvojamās mājas kanalizācijas stāvvada vizuāla pārbaude Atbildētājai kā pārvaldniekam bija jāveic divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās, bet reizi gadā izlases kārtībā bija jāveic dzīvojamo un nedzīvojamo telpu grupās esošā kanalizācijas stāvvada posmu vizuālā pārbaude.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, vai un kad Atbildētāja bija veikusi kanalizācijas stāvvada vizuālo pārbaudi un par minētajās pārbaudēs konstatētajiem apstākļiem. Atbildētāja savos paskaidrojumos neko nav norādījusi ne attiecībā par kanalizācijas stāvvadu vizuālo pārbaužu veikšanu Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 3., 3.[1] punktā un 13.3. apakšpunktā noteiktajā kārtībā, ne arī par šajās pārbaudēs konstatētajiem apstākļiem.

Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 15. punktā noteikts, ja vizuālajā apskatē ir konstatēti dzīvojamās mājas vai tajā esošo iekārtu un inženiertīklu bojājumi, pārvaldītājs:

15.1. lemj par ārpuskārtas remonta veikšanu, ja ir konstatēts kāds no šo noteikumu 17. punktā minētajiem bojājumiem;

15.2. lemj par darba uzdevuma sastādīšanu tehniskajai apsekošanai, plānotā remonta veikšanu un pārvaldīšanas darba plāna papildināšanu vai dzīvojamās mājas renovāciju vai rekonstrukciju, ja dzīvojamās mājas pārvaldītājs ir dzīvojamās mājas īpašnieks vai pārvaldnieks, kas ir pilnvarots pieņemt šādu lēmumu;

15.3. sagatavo priekšlikumus dzīvojamās mājas īpašniekam (dzīvokļu īpašnieku kopībai) lēmuma pieņemšanai par darba uzdevuma sastādīšanu tehniskajai apsekošanai, nepieciešamā remonta veikšanu un pārvaldīšanas darba plāna papildināšanu vai dzīvojamās mājas renovāciju vai rekonstrukciju, ja dzīvojamo māju pārvalda pārvaldnieks, kas nav pilnvarots pieņemt šādu lēmumu.

Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 4. punkts noteic, ka remontu veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju turpmāku ekspluatāciju. Remonts var būt: 4.1. ārpuskārtas remonts – šajos noteikumos minēto bojājumu savlaicīgai novēršana; 4.2. plānotais remonts – bojājumu novēršana dzīvojamās mājas pārvaldītāja noteiktajā termiņā.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 17.10. apakšpunktu, ārpuskārtas remontu veic, ja ir konstatēti šādi dzīvojamās mājas un tajā esošo iekārtu un inženiertīklu bojājumi: bojājumi cauruļvados un to sajūgumos ar veidgabaliem, armatūru un ierīcēm.

Tādējādi ir secināms, ka, konstatējot kanalizācijas stāvvada bojājumu, Atbildētājai kā pārvaldniekam, atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 17.10. punktā noteiktajam, bija tiesības un pat pienākums lemt par ārpuskārtas remonta veikšanas nepieciešamību, jo šāda inženierkomunikācijas bojājuma savlaicīga nenovēršana var radīt ūdens noplūdi un tādējādi arī apdraudējumu atsevišķas personas īpašumam, veselībai un dzīvībai. Lietā nav arī iesniegti pierādījumi, ka Atbildētāja kā pārvaldnieks, kas vizuālajā pārbaudē ir konstatējusi kanalizācijas stāvvada bojājumu, būtu rīkojusies atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 15. punktā un 17.10. apakšpunktā noteiktajam. Kā secināms no lietā iesniegtajiem pierādījumiem, tad Atbildētāja nav lēmusi par kanalizācijas stāvvada vai tā posma ārpuskārtas remontu.

Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 16. punktā noteikts, ka būves tehnisko apsekošanu veic, ja kopš dzīvojamās mājas un tai piederīgo ēku (būvju) nodošanas ekspluatācijā vai saskaņā ar attiecīgās dzīvojamās mājas kapitalitātes grupu (1. pielikums) attiecīgajai būves daļai vai iebūvētajam būvizstrādājumam ir pagājis šo noteikumu 2. pielikumā minētais vidējais kalpošanas ilgums.

No pašas Atbildētājas 2019. gada 4. februārī sastādītajā Aktā par appludināšanu (lietas 26. lapa) norādītā izriet, ka dzīvojamā māja /adrese/ ir celta 1986. gadā, ka kanalizācijas stāvvada vidējais normatīvais kalpošanas ilgums ir 30 gadi. Tādējādi ir secināms, ka kanalizācijas stāvvada vidējais normatīvais kalpošanas termiņš iestājās 2016. gadā. Tas nozīmē, ka Atbildētājai bija jāveic ne tikai kanalizācijas stāvvada regulāra vizuālā pārbaude, bet arī jānodrošina tā tehniskās apsekošanas veikšana, kā to paredz Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 16. punkts. Tas ļautu noskaidrot kanalizācijas stāvvada tehnisko stāvokli, drošību un nepieciešamos risinājumus tā tālākā ekspluatācijā (remonts, renovācija vai rekonstrukcija). Lietā nav iegūti pierādījumi, ka Atbildētāja būtu nodrošinājusi šādu tehniskās apsekošanas veikšanu un Atbildētāja arī savos paskaidrojumos nav norādījusi uz minētajiem apstākļiem. Tas tiesai dod pamatu secināt, ka šāda tehniskā apsekošana nav tikusi veikta.

Neveicot tehnisko apsekošanu un nenoskaidrojot ēkas inženierkomunikāciju, kurām ir beidzies vidējais normatīvais kalpošanas ilgums, turpmāku lietošanas drošību, un nenovērtējot apdraudējuma iestāšanos, Atbildētāja nav nodrošinājusi iespēju izvērtēt tālāk veicamās darbības un to veikšanai nepieciešamos līdzekļus.

Iztulkojot Ministru kabineta noteikumu Nr. 907 3., 3.[1] punktu 4.1., 13.3., 15.1., 17.10., 17.15. apakšpunktu un 16., 19. punktu kopsakarā, tiesa secina, ka Atbildētājai bija jāveic regulāra kanalizācijas stāvvada apsekošana un tā bojājumu konstatēšanas gadījumā Atbildētājai kā pārvaldniekam bija jāpieņem lēmums par ārpuskārtas remonta veikšanu konstatēto bojājumu savlaicīgai novēršanai, kā arī Atbildētājai bija jāveic kanalizācijas stāvvada tehniskā apsekošana sakarā ar tā vidējā normatīvā kalpošanas termiņa iestāšanos 2016. gadā. No lietā iesniegtajiem pierādījumiem to kopumā ir secināms, ka Atbildētāja nav veikusi minētās darbības, kas savukārt novedis pie apdrošinātā Dzīvokļa nopludināšanas sakarā ar kanalizācijas stāvvada bojājumu.

Lai arī Atbildētājas 2019. gada 4. februārī sastādītajā Aktā par appludināšanu ir norādīts uz to, ka dzīvokļu īpašnieki ikgadējā atskaites sapulcē 2018. gada 26. martā tika brīdināti par nepieciešamību pieņemt lēmumu par mājas kopīpašumā esošās daļas – fekālās kanalizācijas stāvvadu, veidgabalu nomaiņu, par finansējuma avotu noteikšanu un uzdevuma došanu pārvaldniekam, bet dzīvokļu īpašnieki nav devuši uzdevumu veikt kanalizācijas stāvvadu un veidgabalu nomaiņu un nav noteikuši finansējuma avotu, tomēr Atbildētāja lietā nav iesniegusi pierādījumus par to, ka dzīvokļu īpašnieku kopība būtu

atbilstoši informēta par nepieciešamību veikt kanalizācijas stāvvada remontdarbus un izmaksām, un to, ka dzīvokļu īpašnieki būtu pieņēmuši lēmumu atteikties no šiem piedāvātajiem remontdarbiem, vienlaicīgi nosakot kopsapulces protokolā dzīvokļu īpašnieku atbildību.

Tiesa par nepamatotiem atzīst Atbildētājas atbildē uz/pers. A/ pretenziju izteiktos iebildumus, ka pārvaldnieks var veikt tikai tās pārvaldīšanas darbības, kurām ir nodrošināts nepieciešamais finansējums.

Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6. panta otrās daļas 1. punktu, dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ir viena no obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām. Minētā pārvaldīšanas darbība ietver sevī arī dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un remontu.

Tiesa uzskata, ka no Dzīvojamu māju pārvaldīšanas likuma 6. panta trešās daļas izriet, ka tikai citas pārvaldīšanas darbības tiek veiktas atbilstoši dzīvojamās mājas īpašnieka gribai un maksātspējai. Par citām pārvaldīšanas darbībām ir uzskatāmas tādas darbības, kas saistītas ar dzīvojamās mājas uzlabošanu un attīstīšanu, nevis ar dzīvojamās mājas un tajā esošo komunikāciju uzturēšanu (saglabāšanu), kā tas ir konkrētajā gadījumā, un kas ir obligāti veicamās mājas pārvaldīšanas darbības. Inženierkomunikāciju uzturēšana un saglabāšana ir cieši saistīta ar ēkas normālas ekspluatācijas nodrošināšanu, jo dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšana nav iedomājama, nenodrošinot mājas inženierkomunikāciju uzturēšanu, tehnisko apkopi un remontu, kas ir obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības.

Neapšaubāmi, ka no Dzīvokļa īpašuma likuma 10. panta pirmās daļas 1., 2. punkta un Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 10. panta trešās daļas izriet dzīvokļu īpašnieku pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā un nodrošināt finansējumu pārvaldīšanas darbību veikšanai, taču tieši Atbildētājas kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka pienākums ir nodrošināt dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko apkopi, vizuālo apskati, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu. Tāpat tieši pārvaldnieka pienākums ir informēt dzīvokļu īpašniekus par pārvaldīšanas izdevumiem, tajā skaitā veicamajiem remontdarbiem nepieciešamo finansējumu.

Nevar pastāvēt situācija, kurā dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pienākumu izpilde ir formāla. Atbildētājai kā dzīvojamās mājas pārvaldniekam ir zināms gan konkrētās ēkas nodošanas ekspluatācijā laiks, gan arī tās inženierkomunikāciju vidējais normatīvais kalpošanas ilgums, un vizuālajās apsekošanās tai ir iespējams konstatēt šo elementu tehnisko stāvokli. Dzīvokļu īpašniekiem, ja daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimnieko pārvaldītājs, nav ne spējas, ne arī vajadzības pašiem sekot līdzi kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju stāvoklim, jo tas ir pārvaldnieka pienākums, tāpat kā kārtējo remontdarbu plānošana vai ārpuskārtas remonta veikšana.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā ir konstatēti visi tiesību teorijā atzītie zaudējumu atlīdzības pienākuma priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Pie lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka Atbildētāja pret saviem kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka pienākumiem ir attiekusies paviršu un formāli, nav pildījusi tos godprātīgi, pieļaujot neattaisnojamu bezdarbību. No lietā iesniegtajiem pierādījumiem tiesa secina, ka Atbildētāja nav veikusi dzīvojamās mājas kanalizācijas stāvvada regulāru vizuālo apsekošanu, kā arī tā tehnisko apsekošanu, lai gan minētās inženierkomunikācijas vidējais normatīvais kalpošanas ilgums bija beidzies, nav konstatējusi kanalizācijas stāvvada bojājumus un nav nodrošinājusi tā ārpuskārtas remontdarbu veikšanu. Atbildētāja savos paskaidrojumos neko nav norādījusi uz apstākļiem, ka tā bija veikusi dzīvojamās mājas kanalizācijas stāvvada regulāru vizuālo apsekošanu un arī tā tehnisko apsekošanu, un nav iesniegusi arī pierādījumus par šādiem apstākļiem.

Tāpat ir pierādīti Prasītājai radītie zaudējumi 622,76 EUR apmērā un Atbildētājas paviršā attieksme pret normatīvajos aktos noteiktajiem pārvaldnieka pienākumiem, kas ir cēloniskā sakarā starp Atbildētājas bezdarbību un Prasītājai radītajiem zaudējumiem. Līdz ar to minētie zaudējumi 622,76 EUR apmērā ir piedzenami no Atbildētājas par labu Prasītājai.

Prasītāja kā zaudējumus lūgusi piedzīt no Atbildētājas arī izdevumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā 103,30 EUR apmērā. Tiesa atzīst, ka prasība šajā daļā ir noraidāma kā nepamatota.

Prasītāja norādījusi, ka tai radušies zaudējumi minētajā apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.). Šo prasījumu Prasītājs pamatojis ar /datums/Sadarbības līgumu Nr. /līguma numurs/ ar /pers. E/un izsniegto pilnvaru (lietas 13., 14. Lapa).

Tiesa atzīst, ka nav pamata prasības apmierināšanai minētajā daļā par administrēšanas izdevumu piedziņu, kas radušies zaudējumu atgūšanas lietas tiesvedības procesā. No prasības pieteikuma, minētā Sadarbības līguma satura un pilnvaras izriet, ka minētie izdevumi 103,30 EUR tiek maksāti /pers. E/par veiktajām darbībām saistībā ar Prasītājas regresa prasījumu pārvaldīšanu, t.i., par to līdzekļu atgūšanu no personām, pret kurām prasītāja ir tiesīga iesniegt regresa prasību. Tiesas ieskatā minētie izdevumi pēc savas dabas atbilst procesuāliem izdevumiem, kas saistīti ar lietas vešanu, sagatavojot un iesniedzot tiesā prasības pieteikumus, piedaloties lietas izskatīšanā, kā arī nodrošinot sprieduma izpildi. Uz to norāda arī Prasītājas izdotajā pilnvarā norādītais, ka Prasītājs pilnvaro /pers. E/ir tiesīga veikt visas ar parādu atgūšanu saistītās juridiskā darbības (nosūtīt pretenzijas vēstules, veikt pārrunas, kontrolēt parāda apmaksas procesu, saņemt pieprasītos dokumentus utt.), pilnvarotāja vārdā celt Latvijas Republikas tiesā prasības tiesvedības kārtībā un iesniegt pieteikumus par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, parakstīt prasības pieteikumus, brīdinājumus, pretenzijas, vienošanās, [..] pārstāvēt pilnvarotāju tiesās, īstenojot civilprocesuālās tiesības [..]. Līdz ar to minētie Prasītāja izdevumi, kas ir samaksāti /pers. E/ (lietas 22., 23. lapa), nav atzīstami par tādiem izdevumiem, kas saistīti ar to pasākumu finansēšanu, kas nodrošina apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

Procesuālo, ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzība noteikta Civilprocesa likuma 44. pantā. Tiesa pievienojas juridiskajā literatūrā paustajai atziņai, ka „apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām" *(V. Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933., 421. lpp)*. Tādējādi šāda procesuāla rakstura izdevumi nav atzīstami par Prasītāja zaudējumiem materiāltiesiskajā izpratnē, un to atlīdzināšanai nav piemērojamas materiālo tiesību normas. Kā procesuālie, ar lietas vešanu saistītie izdevumi var tikt atlīdzināti izdevumi, kuri radušies konkrētās lietas ietvaros. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta noteikumiem tie var būt izdevumi advokāta palīdzības samaksai, ceļa un uzturēšanās izdevumi sakarā ar ierašanos tiesas sēdē, izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu, tulka izdevumi sakarā ar pušu vai to pārstāvju klātbūtni vai piedalīšanos pierādījumu iegūšanā, pēc Latvijas lūguma pierādījumus iegūstot ārvalstī.

Tiesa uzskata, ka Atbildētājai konkrētajā lietā nevar būt saistošas Prasītāja izmaksas par procesuālu darbību veikšanu saistībā ar dokumentu sagatavošanu tiesvedībai, kas noteiktas Prasītājas un tās pilnvarotās personas savstarpēji noslēgtas vienošanās pakalpojuma cenrādī, un šādas izmaksas nav atzīstamas par zaudējumiem Civillikuma 1779. panta izpratnē, kas būtu radušies, nodrošinot apdrošināšanas atlīdzības izmaksu trešajai personai.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta sestajai daļai, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Līdzīgās lietās Augstākās tiesas Senāts ir atzinis, ka materiālo tiesību normas nav piemērojamas strīdos par izdevumu atlīdzību, kas radušies pusei, pilnvarojot pārstāvi lietas vešanai *(skat. Augstākās tiesas Senāta 2000. gada 11. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-466 un 2009. gada 21. janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-6)*. Strīds par izdevumu atlīdzību, kas radušies pusei, pilnvarojot pārstāvi lietas vešanai, izšķirams saskaņā ar Civilprocesa likuma normām un materiālo tiesību normas par zaudējumu atlīdzību nav piemērojamas.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasība daļā par zaudējumu piedziņu 103,30 EUR apmērā, kas radušies sakarā ar zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā, k

Prasītāja prasības pieteikumā lūgusi arī piedzīt no Atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus 32,48 EUR par laika periodu no 2019. gada

8. marta līdz 2020. gada 21. janvārim.

Civillikuma 1753. pants nosaka, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Saskaņā ar Civillikuma 1756. pantu, pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Civillikuma 1759. panta 1. punktā noteikts, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu [..]; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu likumiskie procenti ir seši procenti no simta gadā.

/pers. A/ 2019. gada 8. februāra pretenzijā par regresa prasības atlīdzību (lietas 32. lapa) Prasītāja ir aicinājusi Atbildētāju līdz 2019. gada 8. martam atlīdzināt Prasītājai radušos zaudējumus 622,76 EUR apmērā ārpus tiesas ceļā.

Tā kā Atbildētāja nav atlīdzinājusi Prasītājai zaudējumus pēc pretenzijā noteiktajā termiņā, tad tiesa atzīst, ka Atbildētāja ir pieļāvusi nokavējumu Civillikuma 1652. panta izpratnē un Prasītājai ir tiesības par laiku no 2019. gada 8. marta līdz 2020. gada 21. janvārim aprēķināt likumiskos nokavējuma procentus – 6% gadā. Tiesa izvērtējot likumisko nokavējuma procentu aprēķinu atzīst, ka tas ir matemātiski pareizs.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka šajā daļā prasība ir pamatota un ir apmierināma pilnīgi.

Tiesa atzīst par pamatotu Prasītājas lūgumu atzīt tai tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus - 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet nesamaksātās parāda pamatsummas, jo to paredz Civilprocesa likuma 195. pants, kā arī likumisko procentu maksāšanas pienākumu un to apmēru nosaka Civillikuma 1759., 1765. pants. Vienlaikus, ievērojot Civillikuma 1763. panta 1. punkta noteikumus, ir nosakāms, ka likumisko nokavējuma procentu pieaugums apstājas, kad tas ir sasniedz kapitāla lielumu.

Prasītāja, ceļot prasību, samaksājusi tiesas izdevumus 119,15 EUR, tajā skaitā valsts nodevu 113,75 EUR (lietas 11. lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR (lietas 12. lapa).

Minētie tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, ir piedzenami no Atbildētājas par labu Prasītājai proporcionāli apmierināta prasījuma apmēram, jo prasība apmierināta daļēji (655,24 EUR x 100/ 758,54 EUR). Tā kā prasība ir apmierināta 86,38 % apmērā, tad no Atbildētājas par labu Prasītājai piedzenami tiesas izdevumi 102,92 EUR, kas atbilst apmierinātajai prasījuma daļai.

Tā kā spriedums taisīts laikā, kad Latvijas Republikā stājies spēkā likums "Par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību" (pieņemts 2020. gada 20. martā, stājies spēkā 2020. gada 22. martā), tiesa atzīst, ka piemērojama likuma 16. panta trešā daļa un sprieduma labprātīgas izpildes termiņš Atbildētājai nosakāms 60 dienas (Civilprocesa likuma 204.[1] pants).

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 250.[25]pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu par labu /pers. A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, zaudējumus 655,24 EUR (seši simti piecdesmit pieci *eiro*, 24 centi), likumiskos nokavējuma procentus 32,48 EUR (trīsdesmit divi *euro,* 48 centi) par laika periodu no 2019. gada 8. marta līdz 2020. gada 21. janvārim, kā arī tiesas izdevumus 102,92 EUR (viens simts divi *euro,* 92 centi), ko ieskaitīt Prasītājas pārstāvja /pers. E/, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, norādītajā AS "Swedbank" kontā Nr. /konta numurs/.

Prasību daļā par zaudējumu lietas administrēšanas izdevumu 103,30 EUR (viens simts trīs *euro,* 30 centi) piedziņu noraidīt.

Noteikt /pers. A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. B/ likumiskos nokavējuma procentus 6% (seši procenti) gadā no galvenā parāda summas, nosakot, ka likumisko nokavējuma procentu pieaugums apstājas, kad tas sasniedzis parāda lielumu.

Noteikt /pers. B/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saīsinātais spriedums stājas spēkā pēc tam, kad ir beidzies termiņš sprieduma sastādīšanas lūguma iesniegšanai un neviena no pusēm nav iesniegusi sprieduma sastādīšanas lūgumu.

Spriedumu 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2020. gada 12. jūnija- var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese K. Zaura